

Hugleiðingar

Føroya Fólkaháskúlaafelag hevur aftur í ár givið út Árbókina, sum hesa ferð er 56 síður. Í henni eru 4 greinir og síðan frágreiðing frá minningarhaldinum, sum var í fjør 1. og 2. novembur og frágreiðing frá skúlaárinum 1974/75.

Førsta greinin er Háskúlahugsanin eftir Steinbjørn B. Jacobsen. Føroyskur politikkur 1901—1906 eitur greinin, sum Hans J. Debes hevur skrivað, og Hugleiðingar eitur ein grein eftir Jóannes av Skarði. Allar greinirnar í Árbókini eru røður, fluttar á skúlanum. Fjórða greinin í Árbókini er eftir Bárð Jákupsson og er um list.

Vit endurprenta her greinina eftir Jóannes av Skarði

Røða hildin á Føroya Fólkaháskúla 2. nov. 1974.

Tosað verður í dag nógv um tær miklu broytingar, ið verið hava í seinnu árum, bæði heima hjá okkum og um allan heimin — andaligar, harimillum skúlaligar, og andaligar broytingar.

Her skal eg bert nevna nøkur minni og nakrar hugleiðingar hiðani av skúlanum. Hjá honum, sum er vaksin upp á háskúlanum og hevur havt starv sitt her, er sjálvandi sjónskt, hvussu óme-

aligar hesar broytingar hava verið, og hvussu tær hava ávirkað lívið á háskúlanum og arbeiði hansara.

Taka vit tær ytru umstøðurnar, eru tær so broyttar, at unga fólk í dag illa dugir at fata, at tað kundi bera til at hava skúla og yvirhevar bar til at liva undir tilvikum umstøðum, sum tó vóru vanligar tá hjá fólkum yvirhevar, ikki bert her á skúlanum. Á háskúlanum var so, at tað í dag hevði verið kallað hopeyst trongrúm. Onkunti-

vóru yvir 30 næmingar í gomlu skúlahúsinum, og næmingarnir vóru 4 og 5 á hvørjum kamari. Ein krani var í húsinum — tí goldið varð eyka fyri hvønn krana — og hann var í køkinum, so hvønn morgun komu næmingarnir oman í køkin við vaskifetum sínum at fáa sær vatn. — Men hetta bar til og var sum sagt, heilt náttúrligt og sjálvandi.

Ikki bar til, serliga í kulda-veðri um veturin, at sita á kamarinum við skúlaarbeiði ella øðrum bókligum arbeiði. Men skúlastovan var miðsavningarstaðurin, ikki bara í skúlatímum. Har var heitt inni og hugnaligt: næmingarnir við bókum sínum ella teir skrivaðu kanska »Tjaldrið« til komandi leygar-kvøld, ella telvaðu — tí gjørdur teir rættiliga nógv av — onkur spældi kanska kort. Og lærararnir vóru tíðum gestir í skúlastovuni í práti við næmingarnar. Og væl dugdu teir at práta við teir, so Guði náðaðir háskúla-kennarar, teir vóru.

Eitt var, sum setti dám á og ríkaði háskúlaívið, tað var sam-arbeiðið, sum var, millum háskúlanæmingarnar og læraraskúlanæmingarnar og ung-mannafelagið »Merkið«. Ja, »Merkið« varð stovnað á háskúlanum og átti kanska síni ríkastu ár á háskúlanum.

Um veturin var tað fast, at leygarvöldini høvdu næmingarnir fund, og á fundinum vóru læraraskúlanæmingarnir fastir gestir. Har vórðu lísir upp skrivaðu bløð teirra: »Tjaldrið« hjá háskúlanæmingunum og »Snarljós« hjá læraraskúlanæmingunum. Og á bløðunum var bæði skaldskapur, yrkingar og søgur, og greinir um ymisk mál, tjóðskaparmál, samfelagsmál, stæðu móðurmálsins, politisk mál og mentanarmál. So vórðu fluttar røður, upplestur ella kjak. Stundum vórðu leiktir sjónleikir. Hetta vóru góðir fundir, sum eg hugsi, tæy lutakandi enn munnu minnst. Og tað var ikki alt lættisoppatilfar, tað sum var skrivað í bløðini, ella sum borið var fram í røðum ella kjaki, minni enn so.

Og ikki minni hugnalig vóru vetrarsunnukvöldini, tá ið læraraskúlanæmingarnir, og limir »Merkisins« við, komu út á háskúlan at dansa. Dansað varð í matarhøllini; góð dansistova, gólvíð passaliga lint. Tað hava mong, sum við vóru, tikið til, hvussu góð hesi dansikvøld vóru. Og øll minnst góða granna okkara, Enoch Andreassen á Frælsinum, hendan óføra kvøðara, sum hesi sunnukvöldini var fastur gestur saman við unga fólkunum og átti góðan lut í, at dansurin gekk so væl, og at kvöldini eydnaðust so væl.

Eitt annað, sum vissar tíðir setti dám á húslívið, var tað, at av ringum samferðslum hendi stundum, tá ið fírið vóru, at

næmingarnir sluppu ikki heim, men máttu verða verandi á skúlanum. Eg minnst serliga eini júl, veðrið var so ógviliga ringt, at ein hópur av næmingunum, sum ikki vóru heimslopnið, dansaðu um jólatræ saman við okkum húsfólkunum. Í hesum sokallaðu trongu og óhentum umstøðunum varð fingin í lag ein rík samvera millum næmingar og lærarar og húsfólk annars.

Her sannast orðið, at tað eru ikki glæstriborgirnar, ið skapa ríka samveru.

Eg nevni hetta ikki fyri at seta tað upp imóti broyttu viðurskiiftinum í dag við prýðiligum umstøðum og hentleikum, sum í dag eru neyðugir. Eg bendi bert á broytingina, ið er so stór, at eg, sum sagt, hugsi, at unga fólk í dag dugir ikki at fata hana, dugir ikki at fata, at tað bar til.

Nýggju og betru umstøðurnar eru bæði góðar og neyðugar og geva enn betri líkindi til at røkja, tað veri seg hvat starv, ið vera vil, og eisini háskúlastarv-ið. Men vit mugu ongantið gloyma, at alt hetta við góðum umstøðum og prýðiligum og rúmligum skúlum (annars skilji eg ikki, hvat ið tað skal til at byggja hesar ovurdýru skúlaglasborgirnar, i staðin fyri hugnaligar skúlar) og hentleikum og skúlatilfari av einum hvørjum slag, at alt hetta er bert ramman um myndina, sum innani skal vera. Tað skal sterkur ryggur til at bera góðar dagar, verður sagt, og vit eru bert menniskjur, og skjótt kann verða til, at vit verða freistað til at líta meira á ytru umstøðurnar, á amboðini, hentleikarnar, enn gott er. Tann prýðiliga ramman krevur, hon krevur av okkum, at vit við henni kunnu fáa myndina inni í henni, t. e. innihaldið í skúlastarvinum, betri og enn meira fullfíggað enn annars. Vit mugu ongantið gloyma, at tað er ikki ramman, ið er endamálið, og at tað er ikki ramman, ið skapar myndina innani, men at tað er persónurin, lærarin, hansara persónliga avrek, ið skapa má myndina. Tað krevst kanska meiri av persóninum, læraranum, ikki minst moralskt, ið okkara tíð við øllum hentleikumunum, enn av teinum gomlu, sum í trongu korunum meira vóru noyddir til persónlig avrek, skuldu nakað spyrjast burtúrur.

Tað eru ikki bert hesar ytru umstøðurnar á skúlaumhvørvinum, sum »broyttar« eru. Alt lívið í samfelagnum er seinastu 30—40 árin broytt, broyting á øllum økjum. — Tey, sum í dag eru gomul, sum vóru tilkomin undan fyrra veraldarbardaga, eru von at taka so til, at tey funnu seg ongantið til rættis aftur eftir bardagan, so nógv var broytt. Men broytingin eftir seinna heimsbardagan hevur verið so stór, haldi eg, at vit, sum undan honum vóru tilkomin og ivaleyst tað, hava kanska verri við at finna okkum til rættis í dag, enn hini høvdu tá.

Og saman við øllum hesum

Óli í Áarstovu

Ikki eiti á tíðindum, sum Føroya Kommunistiski Flokkur nú hevur at bera: Limatalið er nú viðkað til fimm.

— o —

Onkur vil vera við, at sandoyingar eru farnir at keypa reyða máling til Meginskúlan...

— o —

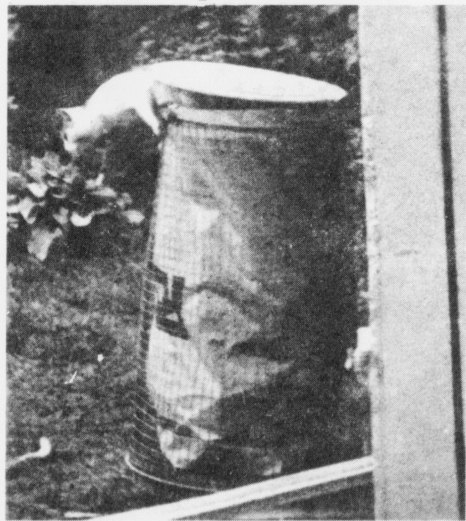
Tað sigst fyri vist, at Jógvan Arge ætlar at lata yvirskotið av Eyganum fara til eitt gott endamál — Skansastovu!

— o —

Sambært Fjórtaða, so vænti eg, at Nils Juel endar sum stjóri í BBC.

HORNID

Kettan fekk sær at eta í ruskposanum

Myndatakarari blaðsins kom um dagarnar fram á hesa kettuna, sum var á veg uppafurtur úr einum ruskeposi. Kettan hevði verið niðri í ruskeposanum og fingið sær okkurt til matna.

